

בימים ההם בשבוע הזה

פרשות שעשו היסטוריה

השבוע ב"הימים ההם בזמן הזה": מרוץ הקידמה - מבלון פורח למטוס, לחללית, לסידרה מצוירת על אנשים צהובים עם ארבע אצבעות

14 בדצמבר 1782 < האחים מונגולפייה, ז'וזף-מישל וז'אק-אטיין, מפריחים את הבלון הפורח הראשון שלהם. כעבור תשעה חודשים לערך הם הפריחו לראשונה בלון נושא יצורים חיים: תרנגול, ברווז וכבשה, וב-12 בנובמבר 1783 עלה לאוויר הכדור הפורח המאויש הראשון בעולם. שני נוסעים טסו בו כעשרים וחמש דקות למרחק תשעה ק"מ ובגובה של מאה מטרים מעל פריז.

17 בדצמבר 1903 < האחים רייט (ארוויל ווילבור) מבצעים את הטיסה הראשונה בכלי טיס ממונע בקיטי הוק, צפון קרוליינה, ארה"ב. הטיסה הראשונה ארכה שתיים-עשרה שניות בלבד והמטוס טס 37 מטר בלבד, אך עוד באותו יום הם ביצעו שלוש טיסות נוספות, שהאחרונה שבהן הייתה למרחק של 260 מטר. תוך שנתיים הם הגיעו ליכולת טיסה של כארבעים ק"מ.

19 בדצמבר 1972 < הטיסה המאוישת האחרונה לירח "אפולו 17" חוזרת לכדור הארץ.

17 בדצמבר 1989 < משודר הפרק הראשון של "משפחת סימפסון".

ליקט: שגיאה להמן, תלמיד כיתה ה', בית ספר "קשת"

עזר בעריכה: ישי, אבא של שגיאה

פרשת השבוע למשפחה יח'י בראשית מז כח - נ כו

בשירותים. כשעשו לו את הברית בכיתי כי אני לא אוהבת שחוחכים לי משהו.

ליהיא: כשיש יום הולדת מברכים במזל טוב, שיהיה לו פיף.

עדי: זה נעים שמברכים אותך.

איתי: הייתי רוצה שיברכו אותי בהצלחה בלימודים.

והתאפקנו ולכן אנחנו מעריכים אותו יותר.

למה מברכים על האוכל לפני שאוכלים?

יהונתן: אלוהים מחכה שנגיד לו תודה וגם אנחנו רוצים להגיד תודה, כי אנחנו אוהבים את התפוח ואלוהים ברא אותו.

בפרשת יח'י, יעקב מברך את בניו. כינסנו פרלמנט מילדי גן "ארז" לדון בנושא ברכות.

המשתתפים: ליהיא פרידמן, יהונתן רבל, שרון מרים דב"ש, איתי סוכר, נועה בן-שבת, עדי אלנקווה.

עירית מחלקת רבע תפוח לכל משתתף ומבקשת לחכות עם הביס.

עדי: אי אפשר לאכול מיד, צריך לברך. למרות שאני בקבוצת המפגש אנחנו מחכים לקבוצת התפילה ואחר כך אומרים "בתיאבון" (הילדים מברכים).

עירית: אני מבקשת עדיין לא לאכול, יש לי עוד ברכות להוסיף. תודה לאורית שהזמינה את התפוחים מהמכולת, לבחור שמביא אותם משם, לבעלי המכולת שמזמינים את התפוחים, וכמובן למי שמגדל את התפוחים. מה צריך לעשות על מנת שהתפוחים יגדלו?

יהונתן: צריך לנטוע את העצים.

איתי: צריך להשקות.

ליהיא: צריך לדאוג שהתפוח לא יהיה יבש ורקוב.

שרון: צריך גם זמן עד שהוא יגדל.

עירית: עכשיו אפשר לטעום.

שרון: מאוד טעים.

יהונתן: אולי הרוח קיררה את התפוח.

עדי: אולי יש עליו דבש.

איתי: אולי קטפו אותו מהעץ בדיוק בזמן.

עירית: לדעתי, הוא יותר טעים בגלל שדיברנו עליו קודם, בירכנו אותו, חיכנו

נועה: אנחנו בקבוצת המפגש מספרים על דברים טובים ואומרים תודה. סבב של דברים טובים.

עירית: למה אנחנו עושים את זה?

יהונתן: אולי זה עוזר לך לשכוח את הדברים הרעים שקרו לך. המכה שקיבלת עוברת לך כשאתה אומר דברים טובים.

עדי: מרגישים נעים. מזכיר לי שהיה לי פיף.

איתי: כשהתארחתי בקבוצת המפגש היה לי נעים להגיד דברים טובים.

עירית: אתם מכירים עוד סוגים של ברכות?

שרון: כשיש ברית מילה מברכים את התינוק. את אחי בירכתי שיהיה גדול ויעשה

עירית: למה בכלל מברכים?

עדי: אפשר לנסות להגשים ברכות.

נועה: אנחנו מקווים שהדברים הטובים יקרו.

יהונתן: אבא שלי קוסם. הוא מגשים את מה שאני אומר.

עירית: כל אחד יעצום עיניים ויחשוב במה הוא מבורך ומיוחד.

שרון: אני ילדה מקסימה בגן.

עדי: אני עוזרת לכל הילדים.

יהונתן: אני חושב שאני חמוד כמו שסבא וסבתא אומרים לי.

ליהיא: אני סלחנית.

נועה: לא יודעת במה אני מבורכת.

יהונתן: אני אוהב אותך.

עדי: אני חושבת שנועה מבורכת כמוני.

כדאי גם לנו לפעמים לעצור לרגע את הריצה המטורפת של היום, לעצום עיניים, להיזכר בכל הדברים בהם התברכנו ולהגיד תודה.

עירית אהרונוביץ' ואפרת לבון

הרקע ל"שמע ישראל"

עיקרי אמונתו של האדם היהודי, שמאמין באל אחד וזוכר את משמעותו בחייו. האדם פונה ברגעים חשובים וקשים בחייו אל מי שלפי הבנתו והרגשתו יסייע לו לקבל את ההחלטות הנכונות ולשאת בעול הקשיים. כשהאדם מרגיש כי קרה דבר מה חשוב, גם אז הוא פונה אל אלוהיו בהכרת תודה. כשאנשים שומעים על תאונה, על מחלה או סכנה הם מגיבים ב"שמע ישראל". גם כשהם זוכים בפרס, בקידום בעבודה או בבשורה נעימה יש המגיבים ב"שמע ישראל".

אנחנו רואים כיצד משתתפי תוכניות ריאליטי למיניהן נושאים על שפתיהם את התפילה החשובה הזו כאשר הם מועמדים להדחה או ניצלים ממנה. האם הפכה אפוא תפילה חשובה כל כך למשהו יומיומי מדי? למשהו של חולין? אינני יודעת, ואיני יכולה לשפוט אנשים אחרים, את תחושותיהם ומנהגיהם. הייתי רק רוצה שכל מי שמעלה על דל שפתותיו את המילים החשובות הללו יידע את משמעותן ואת הכוח שהן טומנות בחובן.

גלי קליין

המקור לתפילת "שמע ישראל", שמבטאת חלק משמעותי כל כך באמונתו של כל יהודי.

וכך אומר שם יעקב: "הִקְבְּצוּ וְשִׁמְעוּ, בְּנֵי יַעֲקֹב, וְשִׁמְעוּ אֶל יְשׁוּעָאֵל אֲבִיכֶם" (בראשית מט, ב). אלעזר בן אחויו אמר, מכאן זכו ישראל לקריאת שמע. בשעה שהיה יעקב אבינו נפטר מן העולם קרא לשנים-עשר בניו. אמר להם: שמעו אל ישראל, שבשמים אביכם, שמא יש בלבבכם מחלוקת על הקב"ה. אמר לו (דברים ו), שמע ישראל אבינו, כשם שאין בליבך מחלוקת על הקדוש ברוך הוא, כך אין בליבנו מחלוקת, אלא ה' אלוהינו ה' אחד. אף הוא פירש בשפתיו ואמר: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד (מדרש רבא צח, ג).

מדרש רבא מוצא את המקור לתפילת "שמע ישראל" ולברכה "ברוך שם כבודו" בדברי יעקב אבינו.

לא אכנס למשמעויות העמוקות והרבות שיש לתפילת "שמע ישראל", קטונתי, אך אין ספק כי תפילה זו היא אחת מהחשובות והנוגעות לכל יהודי בשעות קשות ומכריעות בחייו. התפילה מבטאת את

הניסיון לכתוב מאמר על פרשת ויחי הוא הזדמנות בעבורי לנסות ולבדוק כיצד משפיעים תכנים מפרשה זו על חיי כאדם יהודי חילוני מאמין. תחילה על הפרשה: פרשת ויחי היא פרשת השבוע השתים-עשרה והאחרונה בספר בראשית. היא מתחילה בפרק מז פסוק כח ומסתיימת בפרק נ פסוק כו, סופו של ספר בראשית. הפרשה בכללה עוסקת בימות חייו האחרונים של יעקב במצרים, ובהכנה לקראת הישארות בני יעקב במצרים במאות השנים הבאות. יעקב ומשפחתו חיים במצרים שבע-עשרה שנה לאחר סיום פרשת יוסף ואחיו. כשמרגיש יעקב שמתקרבת שעתו למות הוא קורא ליוסף ומשביע אותו לא לקבור אותו במצרים אלא בארץ כנען. אחר כך מברך יעקב את בני יוסף, מנשה ואפרים, וקובע שהם יהיו שייכים לשבטי ישראל כמו ראובן ושמעון. אף על פי שמנשה נולד לפני אפרים נותן יעקב את הבכורה לאפרים, וקובע כי הוא עתיד להיות גדול וחשוב יותר מאחיו.

לפני שמברך יעקב את בניו הוא אומר את המילים שעל פי פירושים רבים הן הן

עשרה בטבת יום הקדיש הכללי

לא מפחד ממנו, אלא שכשבים פליטים מדרפור שיקלטו אותם וישתקו. שלא יעלו על הדעת שיקולים שנשמעו פה, של מה יהיה אם נכניס לפה אלף גויים. הייתי רוצה שמהשואה נלמד שלא נהיה כמו מה שעשו לנו, שאת אבא שלי לא הכניסו לשום מקום כי הוא לא התאים לקריטריונים; שמדינת ישראל, כמודל, כמופת, תקלוט אלפיים אנשים מדרפור. הם לא עשויים מחומר רדיואקטיבי. את זה היה צריך ללמוד מהשואה, ולא לפחד מכל איזה אידיוט שמשחק בגרעין. כשבים לכאן ברגל אנשים שרצחו את ילדיהם ואנסו את נשותיהם והתגובה שלנו היא עופו מכאן - זה מזעזע אותי הרבה יותר מכל דבר אחר".

חשוב להזכיר כי יחסה של רוב האוכלוסייה המקומית ליהודים בתקופת השואה היה נגוע באדישות או בעוינות. אולם היה גם מיעוט קטן של אנשים אשר אזרו אומץ יוצא דופן על מנת לשמור על ערכי המוסר שלהם. דווקא המיעוט הזה מלמד אותנו שתמיד קיים במידה זו או אחרת חופש בחירה, גם אם המחיר גבוה מאוד ונדרש אומץ בלתי רגיל כדי לממש אותו.

ישי דויטשמן

קיומה של מדינת ישראל כמדינה עצמאית וחזקה. קיומה של מדינת ישראל אינו תלוי רק בהתגוננות אל מול האויב; קיומו תלוי גם ביכולתנו לשמור על אופייה וערכיה של מדינת ישראל כפי שהם באים לידי ביטוי במגילת העצמאות.

קיימת סכנה גדולה בניסיון לנתח את לקחי השואה ולהציע את יישומם בימינו אנו, סכנה הנובעת מכך שכל ניסיון להשוות בין מה שקורה היום למה שקרה בשואה, מנרמל את השואה ומשמש כלי בידי מכחישיה ומגמדיה. אולם אל לנו להתנער מאחריותנו - דווקא היום, כשמדינת ישראל היא חזקה ובעלת עוצמה - להקפיד שהעקרונות שישלטו בחברה הישראלית יהיו עקרונות של צדקה וחסד. לעתים נדמה כי המאבק על גודלה של המדינה דוחק לקרן זווית את המאבק להקמת חברה ערכית ומוסרית.

כשנשאל אמיר גוטפרינד, מחבר הספר "שואה שלנו", אם המדיניות הישראלית צריכה להיות מושפעת יותר מהשואה, הוא ענה: "הייתי שמח אם ההשפעה לא הייתה בכך שאנו נבהלים מאחמדינג'אד, שאני

עשרה בטבת הוא היום שבו החל המצור על ירושלים, שהסתיים לאחר שנה וחצי בחורבן בית המקדש הראשון. לאחר קום המדינה נקבע עשרה בטבת על ידי הרבנות הראשית כיום הקדיש הכללי לקורבנות השואה.

ביום עשרה בטבת אנו מעלים את זכר הנספים שיום מותם לא נודע. השואה היא המאורע החמור ביותר שידע עם ישראל מראשית קיומו. ביום זה אנו זוכרים את החורבן האיום שפקד את עם ישראל הן בקמד הציבורי - אובדן של קהילות שלמות - והן בקמד האישי. באופן אישי, כמי שהוא דור שני לשואה, אני מרגיש שהזיכרון חשוב כשלעצמו אך אינו מספיק. עלינו ללמוד וללמד את לקחי השואה.

הלקח המעשי המרכזי מהשואה הוא הקמת מדינת ישראל. יש קשר הדוק בין השואה לבין הקמת מדינת ישראל. על כן עלינו, כאזרחי מדינת ישראל, מוטלת האחריות לדאוג לכך שלעולם לא תוכל להתרחש שואה נוספת, והדרך הנכונה ביותר להבטיח זאת היא על ידי הבטחת

משפחה מבוקשת

משפחת צוק

ריאינה: קרן עמנואל

שרון (37) ענר (39)

רועי (9) בכיתה ג'; שי (5.5) בגן "ארז"; אלה (1.8) במשפחתון.

● שרון נולדה בכפר הקטן נופך, והיא השביעית מבין שמונה אחים. היא גדלה בבית מרוקאי מסורתי. למדה ניהול במכללת "ספיר" ועובדת היום כמאמנת אישית עצמאית.

● ענר נולד בבאר שבע וגדל בבית חילוני, שירת בגבעתי וממשיך לשרת במילואים. למד הנדסת מכונות באוניברסיטת "בן-גוריון" ועובד כיום כמהנדס מכונות עצמאי. ● היכרות: שרון וענר נפגשו בשנת 1994 בניו יורק. שניהם בדיוק חזרו מטיולים אחרי צבא - שרון מדרום אמריקה וענר מאוסטרליה - והגיעו

לניו יורק כדי לחסוך כסף להמשך הטיול. לפני שהכירו עבד עם אחיה של שרון בהבלות ורק שמע עליה. יום אחד הוא התקשר... וביחד הם המשיכו לחרוש את העולם: למזרח הרחוק, לאוסטרליה, לקנדה ולאירופה. בשנת 1999 הם התחתנו ב"רוק על המים" שבקיבוץ חולדה. ● איך הגעתם למזכרת בתיה? סיימנו ללמוד בבאר שבע וחייפשו דירה באזור. אחרי שלוש שנים במושב יציץ עברנו למזכרת. אנחנו גרים בשכירות מזה ארבע שנים וחצי, וקנינו בית ברחוב תמר. שרון: שיתפך העולם, עד אוגוסט 2011 אנחנו בבית החדש. ● בית - ביום שישי יש קידוש ונרות אבל לא שומרים שבת. ענר: הבית חילוני. שרון: מה פתאום?! ● אמונה - שרון: אני מאמינה שיש משהו שחזק מאיתנו. ענר: אני מאמין באלוהים אבל יש לנו קצר רציני בתקשורת. ● למה "קשת"? אנחנו רוצים ערכים, חינוך יהודי ומשמעות אחרת. ● האם הייתם רוצים לראות את בית ספר "קשת" ממשיך לחטיבת הביניים? כן. ● תחביבים - שרון: ריצה, שחייה, ריקודים ועיסת נייר. ענר: רכיבה על אופניים וספרים. אהבים לצאת לפאבים ולבלות עם חברים. ● מה לא הייתם עושים לעולם? לעולם אל תגיד לעולם לא. ● חלום משפחתי - לטייל באוסטרליה ובניו זילנד בקרוון במשך שנה. ● הילדים - רועי בחוג כדורסל ואוהב מאוד מדורות, וכשעושים על האש. שי מנגן בכינור, משחק כדורסל ומגיע לגן באופניים כל יום. אלה הקטנה מנהלת את כל הבית...

משפחות המעוניינות להשתתף במדור, מוזמנות ליצור קשר עם רינה פורטוני 054-5532433

או עם קרן עמנואל 054-5224935

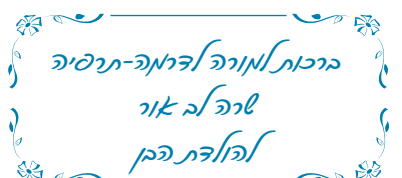
מעוניינים לשמוע

יותר על הקהילה?

אפרת ספיר-ארוזנברג

050-4449942 (לא בשבת)

שרי דרור 052-3056482

קצת תרבות

"החוטם"

הצגה של תיאטרון "הבימה" על פי סיפור של ניקולאי גוגול. בימוי: שי פיטובסקי

כמה ביטויים עם אף אתם מכירים? הרים את האף, אף-על-פי... את כולם תמצאו בהצגה "החוטם", שהתחילה, כמו הרבה הצגות טובות שרצות לאחרונה, כתרגיל סיום של תלמידי סמינר הקיבוצים ואומצה על ידי תיאטרון רפרטוארי.

ההצגה מספרת על אדם אמיד ממעמד בכיר, שיום אחד מאבד את חוטמו. החוטם שמקבל אישיות משל עצמו, נראה מסתובב ברחבי המדינה ומתחזה לאישיות בכירה. אותו אדם רם מעלה, שהתחיל את ההצגה כמתנשא שאינו נחמד לבריות, "עם האף למעלה", חווה כעת, כשהוא נטול חוטם, כיצד מרגישים בצד השני. ללא החוטם הוא נדחה על ידי תושבי העיר, נרמס ונלעג על ידי בעלי תפקידים בכירים ממנו, והופך להיות תת-אדם, עד כי משרתו האישי שמוכן למות למענו אינו מוכן לתת לו את חוטמו.

ההצגה מבוימת כתיאטרון סיפור, המשתמש באמצעי תיאטרון מופשטים כדי להעביר לצופה את מקומות ההתרחשות השונים ואת מהלך האירועים. בכל מהלך ההצגה הצופים מוצאים עצמם פעילים: השלמת הפרטים בדמיון, הפנמת המסרים השונים, תקשורת ישירה עם השחקנים, אך את עיקר העבודה יעשה הצופה כשייפא מההצגה, שכן המסר החבוי בה הוא השונה שבתוכנו. כל זמן שאנו נמצאים עם הדומים לנו הרי שנחו לנו לתקשר איתם ולקבלם, אך מה קורה כשמגיע לקרבנו אדם שונה מאיתנו, בין אם במראהו החיצוני או בדעותיו, האם נקבלו כפי שהוא או נרצה לשנותו ולהפוך אותו לדומה לנו? אנחנו ב"קשת" מנסים לשמר את השונה ולחזק את החשיבה האישית. המחזה של גוגול מסתיים בכך שהחוטם חוזר לאדונו, אך טבעו נשאר כשהיה. כלומר, הוא לא למד לקח. כדאי ללכת להצגה ולראות משהו קצת שונה על השונה...

אסנת פרל

מדרש יחי

המלאך הגואל אותי מכל רע וגו' (בראשית מח, טז).

אמר ר"י בר חלפתא, קשה הוא הפרנסה כפליים כלידה. בלידה כתיב (בראשית ג) בעצב תלדי בנים, בפרנסה כתיב (שם) בעניצבון תאכלנה כל ימי חייה. רבי אלעזר אמר, הקיש גאולה לפרנסה ופרנסה לגאולה, מה גאולה כפליים אף פרנסה כפליים, מה פרנסה בכל יום אף גאולה בכל יום. ורבי שמואל בר נחמן אמר, וגדולה מן הגאולה,

שהגאולה על ידי מלאך ופרנסה על ידו של הקב"ה. גאולה על ידי מלאך, המלאך הגואל אותי, ופרנסה על ידי הקדוש ברוך הוא (תהילים קמה) פותח את ידך ומשפיע לכל חי. (מדרש רבה צז, ג).

שם הקוד של אותו פסוק טז בפרק מח מספר בראשית הוא "ברכת הנערים", הן על שם תוכנו: "המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים" (שם), והן משום שבמילים אלה נוהגים הורים בהרבה קהילות ישראל לברך את ילדיהם בערב שבת או בהזדמנויות אחרות. מה שמפליא במדרש על אותו פסוק הוא הערבוב בין

הרוחני לגשמי. מעבר לקביעה שקשיי הגאולה וקשיי הפרנסה גדולים מכאבי הלידה - קביעה של גבר, מן הסתם - ההשוואה בין גאולה לפרנסה מפתיעה: ברכתו של יעקב לאפרים ולמנשה, שמדברת על מלאך ועל עזרה משמים, על חיים רוחניים, אינה חשובה יותר מהעיסוק בצורכי הפרנסה, כפי שיוכיחו הפסוקים שמדברים על התערבותו של אלוהים בכבודו ובעצמו בפרנסתו של אדם. בכך מבטא המדרש גישה שאינה מנותקת מהחיים הארציים: נוכחות האל מורגשת בדאגה לצרכים הפיזיים של האדם עוד יותר מאשר בחזון אחרית הימים.

בן לנדא

משחקשת לשבת - שעשועי מדע

ניסוי בעקבות חנוכה - נדנדת אש

"לגלות פירושו לראות מה שכולם ראו, אבל לחשוב מה שאיש עוד לא חשב" (אלברט סנט-גורג' - חתן פרס נובל בפיזיולוגיה בשנת 1937). התנסות במדע עם ילדים בגיל הרך דורשת חווייה, שבעקבותיה תגיע האהבה. כדי לחלוק איתכם מעט מן הידע שרכשנו במהלך השנים, נבצע בפועל עם ילדי גני "קשת" ניסויים מדעיים, ובמקביל נספר על כך כאן, והילדים יוכלו לחזור על הניסויים עם ההורים בבית.

הציוד הדרוש לניסוי

נר גדול (מספר 4)

שתי סיכות

שתי כוסות פלסטיק חד-פעמיות

בטיחות

היזהרו לא להידקר מהסיכות, והיזהרו מן האש.

ביצוע הניסוי

היעזרו בסכין כדי לחשוף את הפתיל מציוד השטוח התחתון של הנר, תוך יצירת צורה של חרוט הדומה לצורה של החלק העליון.

נעצו את שתי הסיכות במרכז הנר.

הניחו את ראשי הסיכות על שתי כוסות הפלסטיק והכינו את המערכת לניסוי כמתואר בתמונה.

הדליקו את הנר משני צידיו וצפו במתרחש (מרשים יותר בחושך). פרסו ניירות מתחת למערכת הניסוי כדי שהשעווה הנוזלית לא תטפטף על המשטח שעליו מתבצע הניסוי.

הסבר מדעי

בציור שתי הילדות הן בעלות אותה מסה, כלומר, מפעילות על הנדנדה את אותו הכוח, ומרחק ישיבתן ממרכז הנדנדה שווה. במצב זה הנדנדה בשיווי משקל ושתייהן באותו גובה. אם אחת מן הילדות תפעיל כוח רב יותר מזו שמפעילה הילדה השנייה, הנדנדה בצד שלה תרד. אם הילדה שבצד ימין תתקרב יותר למרכז, הנדנדה תרד בצד שמאל, וכיוצא בזה. נדנדת הנר היא מעט יותר מתוחכמת. כאשר הלהבה בצד מסוים מתיכה את השעווה, נשפכת השעווה הנוזלית למטה והנר מאבד ממסתו. הצד שבו ההיתוך מהיר ומשמעותי יותר עולה למעלה והצד השני יורד למטה, ואז מתקיים בצד שלמטה מגע טוב יותר בין הלהבה לשעווה, קצב ההיתוך מתגבר ואיתו קצב ירידת המסה של הנר המוצק. כך הופך צד זה "קל יותר" ועולה למעלה, וחוזר חלילה. בסיכומו של הניסוי נוצרת כאן תנועה מוכרת של נדנדה.

המעוניינים בסרטון קצר המראה את פעולת הנדנדה, פנו בבקשה ל- livnehmo@gmail.com

מרדכי וזהבה ליבנה

הסבים של ענבר, גן ארז

